

Studentska prava i Ured studentskog pravobranitelja

1. Uvod

Cilj ovog kratkog osvrtu jest studentima, kojima je institucija studentskog pravobranitelja i namijenjena, na jednostavan i pristupačan način prikazati rad Ureda studentskog pravobranitelja. Iskoristit ćemo ovo kako bi kroz načela rada Ureda i analize provedenih anketa i pojedinačnih slučajeva prezentirali probleme s kojima se studenti ponajviše susreću te dali odgovore na učestala pitanja studenata. Na samom kraju izložit ćemo kratki prikaz osnovnih studentskih prava.

2. Deset godina studentskih pravobranitelja

Institucija studentskih pravobranitelja uvedena je prije točno deset godina Zakonom o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama iz 2007. godine (NN 71/07) te je kao rezultat toga Ured pravobranitelja Pravnog fakulteta u Zagrebu utemeljen iste godine. Ured je do sada izmijenio jedanaest pravobranitelja pa je shodno tome, u skladu sa Zakonom, Studentski zbor Pravnog fakulteta u Zagrebu za akademsku godinu 2017./18. studentskom pravobraniteljicom imenovao Nikolinu Starčević, studenticu 5. godine Pravnog studija. Zamjenici pravobraniteljice su Antonia Bekavac, Martina Protega, Ignacija Puškar i Mateo Vlačić.

No, zaštita prava studenata na Pravnom fakultetu u Zagrebu datira još iz 2003. godine kada je tijekom 2003. godine, upravo unutar studentske udruge „**Pravnik**“, otvoren *Ured Koordinatora za studentska prava*. U sklopu projekta organizirane zaštite studentskih prava udarili smo snažne temelje našim zajedničkim naporima u borbi za ostvarivanje najviših standarda zaštite prava studenata. 2010. godine Ured pravobranitelja Pravnog fakulteta u Zagrebu postaje punopravnim članom Međunarodne udruge pravobranitelja (IOA) čime Ured i formalno usvaja najviše profesionalne standarde pravobraniteljske struke.

3. Čime se bavi studentski pravobranitelj?

Studentski pravobranitelj prima pojedinačne pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava i raspravlja o njima s nadležnim tijelima fakulteta te ih savjetuje o načinu ostvarivanja njihovih prava. Također, pravobranitelj može sudjelovati u stegovnom postupku protiv studenata Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu radi zaštite njihovih prava. Naposljetku, studentski pravobranitelj obavlja druge poslove vezane za prava studenata Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u skladu sa Statutom Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu i Statutom Studentskog zbora Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

4. Tko se sve može obratiti studentskom pravobranitelju?

Studentskom pravobranitelju Pravnog fakulteta u Zagrebu mogu se obratiti svi studenti navedenog fakulteta čije su sastavnice Pravni studij, Studij socijalnog rada, Stručni studij javne uprave, Stručni porezni studij te ostali specijalistički diplomski i postdiplomski studiji. Zakonom o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama ustanovljen je institut studentskog pravobranitelja te je predviđeno da djeluje u okviru svakog pojedinog fakulteta unutar sveučilišta. Ako na pojedinoj sastavnici sveučilišta nije ustanovljena institucija Studentskog pravobranitelja, student se može obratiti Sveučilišnom pravobranitelju. Trenutno tu dužnost obnaša kolegica Barbara Šimić, također s Pravnog fakulteta u Zagrebu (pravobranitelj.unizg@gmail.com). Također, bitno je napomenuti da se kolegici Šimić obraćaju isključivo studenti Sveučilišta u Zagrebu, dok studenti ostalih hrvatskih sveučilišta i veleučilišta trebaju kontaktirati svoje studentske pravobranitelje.

5. Načela rada studentskog pravobranitelja

Pristupanjem Međunarodnoj udruzi pravobranitelja (IOA) Ured studentskog pravobranitelja obvezao se na poštivanje najviših standarda u svojem radu ugledajući se pritom na bogatu tradiciju studentskog pravobranjenja članica ovog prestižnog svjetskog udruženja. Temeljna načela kojima se u svojem radu rukovodimo su nezavisnost, nepristranost i objektivnost, povjerljivost te transparentnost. Ured studentskog pravobranitelja je po svojoj strukturi, funkciji i djelovanju u potpunosti **neovisan**. Iako studentskog pravobranitelja imenuje Studentski zbor Pravnog fakulteta u Zagrebu, u svojem radu pravobranitelj je samostalan. Također, Ured studentskog pravobranitelja u svojem radu ostaje **neutralan i objektiv** te ne sudjeluje u postupanju koje bi moglo dovesti do sukoba interesa. Nadalje, u pogledu povjerljivosti, Ured drži svu komunikaciju sa studentima koji traže pomoć ili savjet u **najstrožem povjerenju i ne otkriva povjerljivu komunikaciju** ukoliko za to nema izričitu dozvolu studenta. Pristup povjerljivoj komunikaciji je ograničen samo na studentskog pravobranitelja. Načelo povjerljivosti predstavlja osnovu uspješnog rada pravobranitelja u odnosu prema studentima. Naposljetku, rad studentskog pravobranitelja u potpunosti je **transparentan**. Studentski pravobranitelj podnosi kvartalne izvještaje Studentskom zboru kako bi se osigurao nadzor nad kvalitetom rada pravobranitelja. Pravobranitelj podnosi i godišnji detaljni izvještaj o radu Ureda studentskog pravobranitelja i stanju studentskih prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu.

6. Stanje ostvarivanja prava i otvorena pitanja

Anketa koju je Ured nedavno proveo dala je određene podatke o stanju prava studenata na našem fakultetu. Većina smatra da je dobro upoznata sa svojim studentskim pravima, dok pet posto njih uopće ne zna koja su njihova prava. Nadalje, čak šezdeset posto njih smatra da su imali osjećaj da su im prava povrijeđena, dok trideset i dva posto taj osjećaj nije imao. Zapanjujući je podatak da čak šezdeset i pet posto onih koji smatraju da su im prava povrijeđena ne traže rješenje, niti samostalno niti uz pomoć Studentskog zbora ili Ureda pravobranitelja. Trideset i tri posto ispitanika je smatralo da je zadovoljno rješanjem svojih problema.

U akademskoj godini 2016/2017. najviše je bilo upita glede administrativnih pitanja kao što su plaćanje školarine ili računanje ECTS bodova. Važno je napomenuti da se tim pitanjima ponajviše bavi Studentski zbor, a najtočnije odgovore glede školarina i iznosa istih dobit ćete u referadi kod gospodina Relkovića i gospođe Cvitanović. Također, što se tiče

pojedinačnih upita, najviše ih je bilo o pravu na mirovanje godine. Pravo na mirovanje godine prema članku 50. Pravilnika o studiju ostvaruje se na zahtjev studenta u slučaju služenja vojnog roka, za vrijeme trudnoće studentice i do godine dana starosti djeteta. Također može se odobriti u slučaju spriječenosti ispunjavanja studentskih obveza zbog teže bolesti koja je trajala duže od tri mjeseca i ako je ta bolest takve prirode da je studenta onemogućavala u izvršavanju njegovih studentskih obveza. Naposljetku, u drugim osobito opravdanim slučajevima, na zahtjev studenta dekan može odobriti mirovanje. Vrijeme mirovanja ne računa se u vrijeme trajanje studija te za trajanja mirovanja obveza student može polagati ispite ako je za polaganje istih ispunio uvjete.

Jedno od otvorenih pitanja s kojim smo se susreli je pitanje mirovanja godine u situaciji rođenja djeteta, u kojem slučaju je student koji traži mirovanje otac djeteta. Iako bi se takav zahtjev mogao podvesti pod generalnu klauzulu iz stavka 3. spomenutog članka jer se radi o osobito opravdanom razlogu, praksa fakulteta je da takve zahtjeve, na žalost, odbija ako je majka također na mirovanju. Ured smatra kako se time grubo krše ne samo studentska nego i ljudska prava i slobode zajamčena mnogim zakonima i aktima, kako nacionalnim tako i međunarodnim. Takvom praksom grubo se diskriminiraju muški studenti kao očevi djeteta te bi takvu praksu trebalo mijenjati. Nadalje, dvije najčešće tabu teme s kojima se studenti susreću jesu pravo na izuzeće ispitivača i pravo na ponovno ispitivanje pred komisijom.

Pravo na izuzeće ispitivača student ima prema članku 32. Pravilnika o studiju koji navodi u stavku dva da student kojega je određeni nastavnik na usmenom ispitu negativno ocijenio ima pravo sljedeći put polagati ispit pred drugim nastavnikom iste katedre, ako na katedri ima dva ili više nastavnika ovlaštenih za izvođenje nastave i održavanje ispita. Iako je ovo propisano kao pravo, studenti, najčešće nižih godina, se boje koristiti njime zbog straha da će ih profesori zapamtiti i da će im se zamjeriti ako ih izuzmu. Ured pravobranitelja želi potaknuti studente svih godina da se ne boje koristiti svojim pravima i da se slobodno koriste istima. Pomisli da će vas netko zapamtiti su neutemeljene, budući da na Pravnom fakultetu ima preko devet tisuća studenata (podaci prema listi studenata koji su imali pravo birati članove studentskog zbora 2017. godine).

Pravo na ponavljanje ispita pred komisijom regulira članak 36. Pravilnika o studiju koji navodi da student koji nije zadovoljan postignutom ocjenom na ispitu, može u roku 24 sata nakon priopćenja ocjene podnijeti zahtjev za ponavljanje ispita pred povjerenstvom. Zahtjev se podnosi dekanu koji, ako utvrdi da je zahtjev pravodoban, imenuje predsjednika i dva člana povjerenstva pred kojim će se ispit ponoviti. Ispitivač s čijom ocjenom student nije bio zadovoljan ne može biti predsjednikom povjerenstva. Dekan određuje vrijeme ponavljanja ispita, a ispit se mora ponoviti u roku tri radna dana od podnošenja zahtjeva studenta. Što se tiče pisanog dijela ispita, on se neće ponoviti, nego će povjerenstvo ponovno ocijeniti pisani rad studenta. Valja istaknuti da je odluka povjerenstva o uspjehu na ispitu konačna. Ukoliko smatrate da ste nepravedno ocijenjeni i imate znanje za bolju ocjenu, utoliko imate pravo koristiti se ovim pravom. Ovo pravo se rjeđe koristi nego prethodno, no Ured mora pohvaliti pozitivna iskustva studenata koji su ga u posljednjoj godini koristili. Naravno, radi se o opravdanim iznimnim situacijama gdje su studenti zaista bolje prezentirali svoje znanje koje su već i na prvom ispitivanju imali, ali ga zbog nekih razloga (kao što su stres, trema, bolest i sl.) nisu tada dovoljno dobro iznijeli pred ispitivačem.

7. Kratki pregled osnovnih studentskih prava

Gotovo svakog studenta prvenstveno interesiraju **prava izravno povezana s polaganjem ispita**. Ako si student Pravnog studija ili Studija socijalnog rada imaš pravo polagati ispite iz upisanih nastavnih predmeta određene studijske godine čim ostvariš pedeset

ECTS bodova iz prethodne studijske godine, ali ako si student stručnih studija čim ostvariš šezdeset ECTS bodova. Uz to, s prosjekom ocjena 3,5 ili više možeš polagati upisane predmete prije nego odslušaš sva predavanja. Ovo pravo ćeš ostvariti nakon što ti se odobri podnesena molba, ali samo ako si izvršio ostale studijske obveze iz tog predmeta. Ovo pravo se, na žalost, gubi padom ispita. Imaš pravo slušati svaki usmeni ispit koje može biti ograničeno samo na određeni broj slušača zbog tehničkih uvjeta. Prije održavanja usmenog ispita imaš pravo dobiti na uvid svoj ispravljeni pismeni ispit. Usmeni ispit se mora, osim u posebno opravdanim slučajevima, održati u roku od najviše pet radnih dana od održavanja pisanog ispita. Na osmom (drugom komisijском) izlasku na ispit možeš pristupiti usmenom dijelu neovisno o rezultatu pisanog dijela ispita, što nije slučaj s usmenim dijelom četvrtog (prvog komisijского) izlaska na ispit, koji ovisi o pozitivnom uspjehu pisanog dijela. Ukoliko padneš na **prvoj komisiji**, utoliko imaš zabranu polaganja ispita iz tog predmeta u trajanju od devedeset dana. Pravo studiranja gubiš, među ostalom, ako padneš isti ispit osam puta.

Jedno od prava na koje bismo htjeli ukazati da se više koristi je **pravo na konzultacije** u zadanim terminima koje profesori objavljuju na internetskoj stranici fakulteta jednako kao i izmjenu istih. Tijekom studijske godine moraš, u okviru upisanih seminara, izraditi barem jednu pozitivno ocijenjenu seminarsku radnju, no ispuniti obje seminarske obveze. **Seminarska obveza** se može ispuniti ili putem seminarског kolokvija ili pisanjem seminarske radnje. No, u cjelini studijske godine, jedna tvoja seminarska obveza mora biti ispunjena pisanjem seminarska radnje. Primjerice, ako iz prvog upisanog seminara pišeš seminarsku radnju, i ona bude pozitivno ocijenjena, iz drugog upisanog seminara možeš zadovoljiti obvezu i na temelju položenog seminarског kolokvija. To su dvije ispunjene seminarske obveze, te jedna izrađena radnja. No, ako si u prvom semestru zadovoljio obvezu putem seminarског kolokvija, u drugom ćeš semestru svakako morati pisati radnju. Tek tada će to dvije ispunjene seminarske obveze. Prosjekom ocjena od 4,2 ili višim, stječeš **status iznimno uspješnog studenta** te imaš prava odabira seminara i njihovih voditelja, odabira ispitivača na ispitima te polaganja svih ispita iz upisane godine prije nego odslušaš predavanja, ako si položio sve ispite prethodne godine. Ovo tvoje pravo ostvaruje se na temelju potvrde koja se podiže u studentskoj referadi, nakon uvida u indeks.

8. Zaključak

Ovim putem pozivamo sve studente koji smatraju da je neko njihovo pravo tijekom studija prekršeno da nam se obrate, kako bismo nepravdu ispravili i spriječili njezino ponavljanje. Ured pravobranitelja možete posjetiti petkom od 14 do 16 sati u Tkalčićevoj 48, uz prethodnu najavu ili nam se možete svakodnevno obratiti na e-mail: pravobranitelj.pravo@gmail.com.